

#5

SPROGMENTOR

1-til-1

KONCEPTET

En flygtning og en frivillig mødes regelmæssigt – 1-til-1 - for at træne flygtningens nye sprog. Det giver flygtningen mulighed for at træne sproget i rolige og trygge omgivelser. Der er ingen andre koncepter, der giver sprogindlæreren lige så meget taletid. Den frivillige er ikke en privatlærer, men en der taler sproget flydende - og som ikke mindst kan lytte - som flygtningen kan øve og udvikle sit nye sprog sammen med. Hvor tit og hvor længe man mødes afhænger af, hvor meget tid flygtningen og den frivillige har til rådighed.

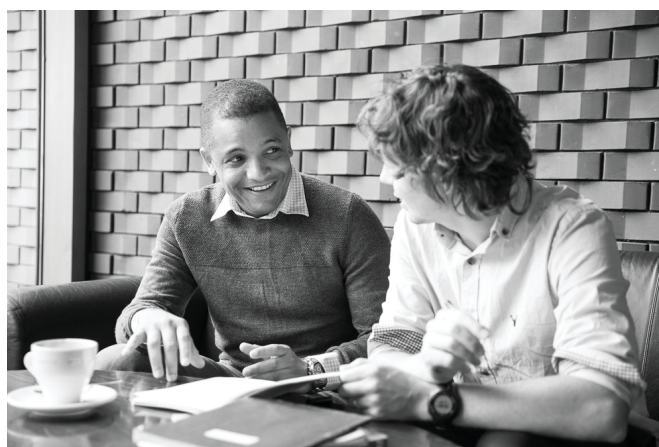
MÅLGRUPPE

Konceptet henvender sig til alle, der ønsker at bruge ekstra tid på at lære deres nye sprog. Det kan være flygtninge, som har brug for nogen at træne sproget med, og som ikke kan overskue at komme i en sprogcafé, eller som ikke har tid til at komme på bestemte tidspunkter.

Der er også nogle, der er glade for at tale med den frivillige alene, fordi de ikke bryder sig om at tale i en større gruppe. Sidst men ikke mindst får man på denne måde mulighed for at virkelig at lære nogen at kende, og man kan fokusere på denne ene person.

FØRSTE SKRIDT – ORGANISERING OG FORBEREDELSE

Som tidligere nævnt, kan der være mange fordele ved at være sprogmentor i en organisation. En frivilligkoordinator

“Det er vigtigt for mig at skabe et afslappet miljø fra starten, så jeg lægger ud med lette hverdagssamtaler mellem kursisten og mig selv. På den måde kan jeg høre, hvilket sprogligt niveau kursisten har.”

**Frivillig,
Lærdansk Odense,
Danmark**

kan hjælpe dig med at finde det rigtige match og kan tilbyde løbende støtte.

Hvis du ikke kan finde en organisation, der tilbyder konceptet, kan du også selv prøve at arrangere noget. Måske har du allerede mødt nogen, hvis sprogtilegnelse du kan støtte. Her skal du huske på, at i denne form for 1-til-1 støtte, vil du blive betragtet som “frivillig”, hvis der er en organisation involveret. Hvis du bare mødes regelmæssigt med nogen uden for en organisation, kan forholdet mellem jer være mere uklart – er I venner, eller mødes I specifikt, fordi du hjælper med sproget?

Det er en god ide at overveje, hvilke grænser du har. Find ud af, om der er bestemte private ting, du ikke ønsker at tale om. Det er også fint, hvis der ikke er. Hvis du mødes med en kursist inden for rammerne af

en organisation, har de måske nogle særlige retningslinjer for møderne.

Gør det under alle omstændigheder klart, hvad det handler om. Det er en mulighed for at mødes og have fokus på at træne det nye sprog alene med dig. Det vil gøre det nemmere for jer begge, hvis I er enige om rammerne, herunder hvor længe og hvor tit I mødes.

Det er vigtigt at overveje, hvor I mødes. Det skal helst være et roligt, men ikke for privat sted. Det er en stor fordel ved at mødes i en organisations lokaler. Der er måske et separat lokale, hvor I kan mødes på “neutral” grund og tale uden at blive forstyrret. Det er bedst at finde et sted, hvor der ikke er noget, der distraherer, så I begge kan fokusere på samtalen.

Det er fint, hvis der i lokalet er ordbøger, bøger, fotos, spil, kort og andre ting, der kan være nyttige i samtalen.

En café eller restaurant er ikke et ideelt mødested, men det kan bruges, hvis man gør formålet med mødet klart. Husk, at man skal købe noget på en café, og det kan være en barriere for kursisten, som vedkommende ikke bryder sig om at nævne. Nogle gange er der mulighed for at mødes på biblioteker eller i fælleshuse, uden at man behøver at købe noget. Find et sted, hvor I kan mødes på lige fod, og hvor begge føler sig godt tilpas.

GRUNDLÆGGENDE IDEER OG INDHOLD

Som nævnt ovenfor, kan det være en god ide med nogle rammer, så fokus holdes på sprogtilgængelsen. Det sker automatisk, hvis I mødes på en sprogskole, og der er en tredje person, som f.eks. en frivilligkoordinator, der matcher den frivillige og flygtningen. På den anden side kan for faste rammer stå i vejen for den afslappede og venlige atmosfære, der fremmer en god samtale! Hvis du er frivillig i en organisation, vil det første møde sandsynligvis være sammen med frivilligkoordinatoren, som kan vejlede om, hvordan de kommende møder kan foregå. Koordinatoren kan også foreslå emner, det er gode at snakke om.

Hvad skal man tale om?

Det er fuldstændig op til jer. Og derfor er denne form for sprogstøtte så interessant. Du skal ikke være bange for tavshed, for de fleste der vælger dette koncept, ønsker at kommunikere. Spørg flygtningen, hvad vedkommende har lyst til at tale om. Du kan have nogle simple spørgsmål i ærmet for at få snakken i gang, som f. eks. "Fortæl mig om en god oplevelse fra den sidste uge?" Hvis din samtalepartner

ikke har noget at fortælle, kan du svare på spørgsmålet, og foreslå, at du stiller samme spørgsmål næste gang.

Hvis tavsheden bliver pinlig, kan du som regel hente inspiration ved at tænke på eller spørge om:

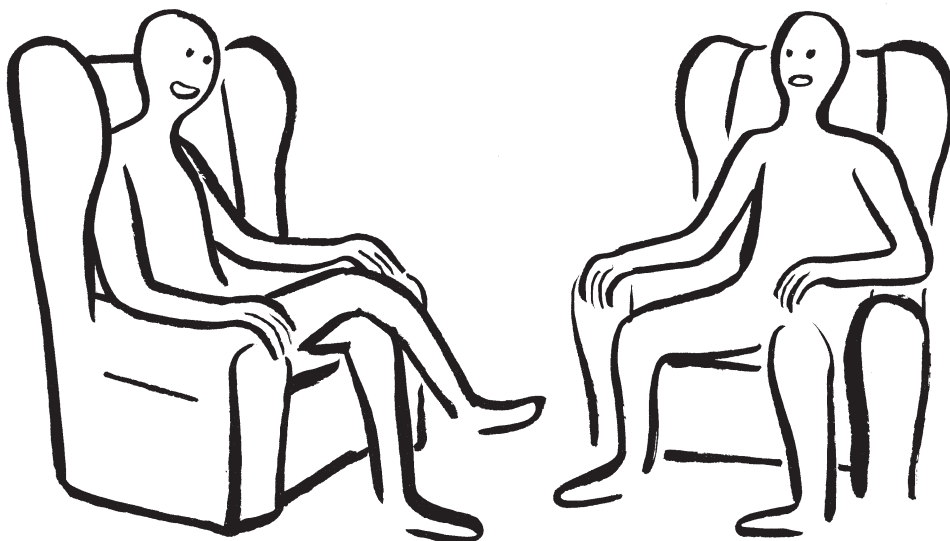
- Nyheder
- Bøger
- Hobbies
- Holdninger
- Fremtidsdrømme
- ...

Hvis du mødes med en begynder, kan du også spørge om, hvilke emner de eventuelt arbejder med i sprogundervisningen. De skal ikke finde deres bøger frem, det er bedre at snakke om, hvad de kan huske. Det er måske ikke de mest spændende emner, men fordelene er, at vedkommende har et basalt ordforråd inden for emnet.

UDFORDRINGER

Dette koncept egner sig måske bedst til erfarne frivillige inden for sprogtilgængelse, eftersom man er alene med samtalepartneren. Den frivillige kan være den eneste kontakt, flygtningen har med én, der taler målsproget flydende, udover underviseren i klasselokalet.

Fordi den frivillige og flygtningen tilbringer så meget tid sammen, vil flygtningen måske gerne tale om vanskelige emner, som f.eks. sin flugt, krigsoplevelser eller tab af familiemedlemmer. Det kan nogle frivillige finde svært at håndtere.

Tidsgrænser for samtalerne kan være vigtige for begge parter. Den frivillige kan som sagt være flygtningens eneste kontakt i det nye land, og det kan derfor være svært at sige nej, hvis flygtningen ønsker mere kontakt end den frivillige. Det hjælper at være tydelig og sige, hvor meget tid man har.

Det er bedst at sætte en præcis tidsramme op fra begyndelsen, hvis man kan. Det er bedre med en stram tidsramme, så kan man altid udvide antallet af møder senere – fremfor at love en masse møder, som man ikke kan holde.

Udgangspunktet er, at flygtningen og den frivillige mødes på lige fod. Det faktum, at flygtningen har et begrænset sprog, hvorimod den frivillige kender sproget og kan udtrykke sig flydende, kan resultere i "sproglig ulighed". Den frivillige bør være opmærksom på dette, så uligheden mindskes gennem respekt og empati.

SAMTALEN

som aldrig ender

Baris, der er flygtning, og Ruth, der er frivillig, mødes på sprogskolen Lærdansk i Odense to timer hver uge, så Baris kan øve sit dansk. Før Ruth møder Baris, henter hun nøglerne til lokalet på Anettes kontor. Anette er frivilligkoordinator på Lærdansk Odense, og det var hende, der arrangerede det første møde mellem Baris og Ruth. De har mødtes igennem 1,5 år og har efterhånden lært hinanden temmelig godt at kende.

Første gang de mødtes, begyndte Ruth med at sige: "Fortæl mig om dig selv Baris – hvad du har lyst til at fortælle. Bagefter stiller jeg nogle spørgsmål, og så kan du spørge mig – du kan spørge om lige, hvad du vil". Samtalen er fortsat lige siden. Ruth siger: "Det er vigtigt for mig at skabe så afslappet en atmosfære som muligt lige fra starten, så jeg begynder med små samtaler med kursisten, så jeg kan høre, hvad niveau vedkommende er på".

Sproget trænes med basale værktøjer: tale, lære udenad og repetere nye ord fra gang til gang. Ruth forklarer: "Jo mere relevant emnet er for kursisten, jo nemmere er det at tale sammen. Vi plejer at begynde med, at kursisten vælger "dagens emne", medmindre vi allerede har aftalt, hvad vi skal tale om. Vi repeterer ofte de nye ord fra sidste gang. Kursisten tager tit noter, og det gør jeg også".

Men hvordan håndterer man de udfordringer, der måtte være, når man mødes med kursisten alene? Ruth har støtten lige i nærheden: "Jeg er så heldig,

at jeg har Anette som min frivilligkoordinator på sprogskolen. Anette og jeg taler om mit forløb med kursisterne, og vi taler om de udfordringer med sprogtilegnelse eller andre ting, som jeg kan have oplevet i mødet med kursisterne, f.eks. hvis en kursist taler om "ubehagelige" personlige oplevelser". Ruth ser Anette regelmæssigt, fordi hun skal hente nøglen til mødelokalet på hendes kontor hver uge.

Ruth har arbejdet frivilligt med sprogtilegnelse siden 2002. Hvad er det, hun særligt godt kan lide ved denne form for en-til-en møder?

Ruth siger: "Jeg kan lide at mødes med den samme kursist. Man lærer hinanden godt at kende, og jeg lærer kursistens sproglige niveau at kende, så jeg kan hjælpe dem bedst muligt. Jeg har lært meget af at møde så mange forskellige mennesker. Vi sammenligner deres kultur og religion med min kultur og religion. Møderne har givet mig nye venner".

På spørgsmålet om, hvorvidt Ruth vil anbefale andre at arbejde frivilligt med kursisterne individuelt på denne måde, svarer hun: "Ja, men det kommer an på personen. Det kræver meget tålmodighed og empati, og man skal kunne behandle kursisten ligeværdigt, samtidig med at man evt. retter vedkommendes sproglige fejl".

